

NOVA DOBA

Licejska knjižnica

Ljubljana

Stane letno 60 Din, mesečno 5 Din, za inozemstvo 240 Din.
Oglasi za manjšino stolpca 50 p. Reklame med tekstem 70 p.
Posamezna številka stane 1 Din.

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo: Strossmajerjeva ul. št. 1, I. nadst., Telef. 53.
Ipravništvo: Strossmajerjeva ul. št. 1, pritličje. Telef. 65.
Račun kr. poštnega čekovnega urada št. 10.066.

Celje, dne 26. marca 1923.

6000 stimmberechtigte Männer haben der Welt bewiesen, dass das vielverleumdete, weggelegnete Deutschland in der schönen Steiermark eben existiert. V tem tonu samozavesti se počuti srečnega in velikega Nemca član kar Cillier Zeitung, ko razpravlja o izidu vplitev ter govori o uspehu, ki so ga izbojevali nemški meščje, nemški volilci v mariborsko - celjskem volilnem okrožju za nemško listo. Naša dolžnost je, da to beležimo in registriramo tudi v našem časopisu, da moremo Slovenci pospešeno in jasneje ter z večjo pautančnostjo in preciznostjo zaključiti naše račune s tistimi maloštevilnimi Nemci, ki žive med nami, ter jim je uspelo v momentu vsesplošne slovenske neorientiranosti in nezadovoljnosti pridobiti tisoče in tisoče slovenskih manjšavednih, avstrijsko - orientiranih ali pa gospodarsko in službeno odvisnih ljudi za svojo nemško volilno škrinjico. Bilo je 6000 glasov oddanih za nemško listo, **mirno trdim**, da smo računali z večjim številom, ker se prav dobro zavedamo dejstva, da smo v bivših nemškutarških centrih, kakor Maribor, Ptuj, Celje itd. pustili mirno v službah in na svojih mestih celo armado ljudi prejšnjega sistema, ljudi avstrijske mentalitete, ki si v svoji nemškutarški omejenosti žele nazaj starih avstrijskih časov ter so s postavitvijo nemške liste ob teh volitvah doživeli težko zaželjeni trenutek, da so s kroglico v roki dali duška svoji avstrijski prihljnosti notranjosti ter javnega in drznega nardca v obraz tistim slabotnim Slovincem, pri kojih so doslej uspešno našli usmiljenja in zaščite. Takih renegetatskih ljudi, ki obračajo svoje poglede preko granice naše države proti Gradcu in Dunaju, ki se naslanjajo v jugoslovanski privatni in državni službi ob spominih na čase, ko so gospodarili nad brezpravnimi Slovinci, je na naših sodnih in drugih državnih uradih ter po mestnih magistratih širom naše pokrajine še danes mnogo preveč. Mi Slovenci nismo nikjer poznali šovinizma in nasilja, s prevratom in postankom jugoslovanske nacionalne države smo smatrali nemško vprašanje ob naših mejah in med nami za rešeno in končano za vselej; vprašanje nekdanjega renegetstva, kot posledice nasilnega nemškega terorja potom sol in uradov pa smo smatrali v naši novi homogeni narodni državi za likvidirano. Bili smo na

stališču, kar je bilo, je končano, in naj bo pozabljeno in odpuščeno. Kratka doba štirih let naše nacionalne politike usmiljenja, obzirov in sentimentalnosti nam je vsem odprla oči ter nam demonstrativno pokazala, da smo bili na napačni poti, in da so imeli prav le tisti maloštevilni med nami, ki so zamanj povdarjali, da nacionalna politika ne sme poznati v nobenem slučaju popuščanja in onih tisoč lepih, humanih obzirov, ki spadajo na papir in v arhive lepih čednosti, nikdar pa ne v realno življenje naroda, čegar preteklost je bilo hlapčevanje, in čegar sedanost je še nezrela, povojna slabost.

To aktivno politično nemštvo, kakor je nastopilo ob teh volitvah, nima v našem narodu nikjer svojih živih korenin, ono skratka ne eksistira, pa naj se na zunaj diči s številko 6000 ali pa dvakrat 6000. Politični Nemci Celja, Maribora in Ptuja, ki so smatrali za potrebno in koristno, da inscenirajo 1. 1923. v Sloveniji to klaverno demonstracijo proti narodu, od kolega živijo, bodo ta svoj korak še imeli priliko večkrat pošteno obžalovati, nič manj danes ošabni in v blagostanju živeči nemški milijonarji kakor oni od njih odvisni, ki so postali žrtve njih moči in njih obljub nekdanjih, starih avstrijskih časov. Duša in izvor te nemške demonstracije leži v spodnještajski nemški industriji, trgovini in obrti, ki je eksistenčno navezana na slovenskega odjemalca in na slovenski služek. V preteklosti smo si štajerski Slovenci izbojevali prve skromne začetke naših pravic z gospodarskim delom, z doslednim, značajnim izvajanjem gesla »Svoji k svojim«, ki nas je rešil pogina takrat, ko je bilo vse proti nam. Danes smo v drugem položaju, v vseh panogah gospodarstva imamo že svoje domače ljudi, kdor se izmed naših danes ne zaveda svoje narodne dolžnosti, ta ni vreden svobode, ta ni vreden, da nosi slovensko ime in se imenuje jugoslovanskega državljan. Nobene sile in prav nobenega nasilja nam ni treba več, orožje in sila je svoje delo že končala na bojnih poljanah, orožje nam je dalo pravice in svobodo, doba miru pa nam nalaga dolžnosti dela, da provedemo notranje, duševno prerčenje naroda, ki je bil predolgo hlapec in suženj Nemci in Dunaju. To je ono veliko delo, ki nas čaka vse, vsak narod ga mora enkrat opraviti, naši sosedje so ga že davno, mi smo mislili nemara, da si ga

smemo prihraniti. Toda življenje ničesar ne podari, vse je le plod dela in truda in živovanja.

Preglejmo in preštejmo naše nacionalne vrste, preglejmo in preštejmo tiste, ki so nam napovedali brezvestno in drzno boj, vzgajamo ljudi lektenega značaja in silne volje, ki ne bodo polovčarske mevrze, pa smo prvič in zadnjič v politični zgodovini Jugoslavije registrirali številko 6000 v onem pomenu, ki so ga Nemci veselili in ki je za nas dokument naše slabosti.

Ivan Prekoršek.

Politične vesti.

Radičevo zborovanje.

Zagreb, 26. marca. (Izv.) 25. tm. je poteklo Radičevo zborovanje popolnoma mirno. Radič se je po poročilih dostojno obnašal. Bil je za kraljevino SHS, zahteval je le široko avtonomijo za Hrvatsko, saj takšno, kakor je bila pod Madžari. Terorizirati se ne da od nikogar, tudi od Srbov ne.

Seje načelstva mariborske oblasne organizacije JDS v nedeljo 25. tm. sta se udeležila tudi predsednik ljubljanske oblasne organizacije JDS g. dr. Žerjav in g. dr. Kramer.

Resolucija oblasnega načelstva JDS za mariborsko oblast. Načelstvo mariborske oblasne organizacije JDS je na svoji seji 25. III. 1923 vzelo na znanje poročilo o volitvah v narodno skupščino in poročilo o političnem položaju. Predvsem se je enodušno ugotovilo, da nosi velik del krivde uspeha separatizma in reakcije — razcepljenost naprednih vrst, ki sta jo zakrivali vodstvi SKS in NSS, kateri stranki sta v nerazumljivem nepoznanju dejanskega položaja odbili predlog naše stranke za ustanovitev naprednega bloka. Načelstvo je ugotovilo, da je bil edinole koncentracijski načrt pravilna taktika, ki bi ji bili morali naprednjaki slediti. Načelstvo je mišljenja, da je treba delo v smeri koncentracije naprednih sil z vsemi močmi nadaljevati in naroča predsedstvu, da v sporazumu z bratsko ljubljansko organizacijo delo v tej smeri vrši. Soglasno se je sklenilo vložiti radi nečuvnih volilnih sleparij, zagrešenih predvsem po radikalni stranki, ugovor proti volitvam in izpodbiti nemški mandat. Somišljenike pozivamo, da javijo oblastnemu tajništvu JDS v Maribor najkasneje do

3. IV. t. l. vse podrobnosti volilnih sleparij, zlorabe vere in zlorabe uradne oblasti javnih funkcionarjev. Načelstvo poziva vse svoje organizacije, da organizatorično delo, storjeno v volilnem boju z vsemi silami nadaljujejo. Trdne organizacije bodo prinesle stranki tudi formalnih uspehov.

Pomen sporazuma v Nišu. Načelnik bolgarske delegacije Majkov je izjavil jutrovnemu dopisniku, da so resno in stvarno pretresali vprašanje bolgarskih meji in prišli do sklepov, ki jih imajo sprejeti vladi v Beogradu in Sofiji. Vprašanja so se obravnavala odkrito. Napori bodo pokazali ugodne rezultate. Konferenca je imela tudi nalogo urediti in rešiti vprašanja, ki jih je pustila vojna kot svojo posledico. Delo se bo še nadaljevalo in rodilo za oba bratska naroda najboljše posledice.

Pokrajinski namestnik Ivan Hribar v Beogradu. Notranji minister Vujičić je pozval pokrajinskega namestnika Hribarja v Beograd, da poroča o politični situaciji v Sloveniji. Minister mu je očital, da je porazni izid volitev za NRS v Sloveniji zakrivila njegova nespretnost, zlasti, ker je vedno javljal, da Radič v Sloveniji ne dobi nobenih glasov. Kakor se govori v radikalnih krogih se Hribar izgovarja, da so mu v zadnjih tednih odrekli pomoč gotovi faktorji, s katerimi je popreje dogovoril sistematično akcijo v prid NRS. Minister Vujičić mu je sporočil, da je vlada sklenila ga odstaviti in formalno iz razloga, ker se bodo 31. marca pokrajinske uprave ukinile. Popoldne je sprejel Hribarja Pašič, ki se je zanimal, ali bi mogel Hribar stopiti v stik s klerikalci. Beograjska »Tribuna« pravi, da skuša Hribar pri Pašiču izprostiti poslaniško mesto v Berlinu ali mesto direktorja v naši komisiji v Wiesbadnu.

Radič se pogaja s klerikalci. Dne 22. tm. so se pogajali Radičevi delegati z zastopniki SLS v Ljubljani. Radiča je zastopal dr. Maček. Po poročilu »Jutra« so se razgovarjali o ustanovitvi separatističnega bloka pod Radičevim vodstvom. Temu bloku bi pripadali Radičevci, klerikalci in Spahovci. Radič se pogaja tudi z Nemci. Končno bi se pridružili bloku tudi džemijetovci. Klerikalci so načelno sprejeli idejo ustanovitve bloka. Glede programa, ali naj stopi v ospredje vprašanje oblike vladavine ali državnopravno vprašanje, se še niso zedinili, vendar se je povdarjalo.

MESTNO GLEDALIŠČE V CELJU.

B. B.

K. Schönherri: ONO.

Ono — to je dete, sad ljubezni, nov člen v neskončni verigi rodov. Ključ je narava, zove ga pomlad, da ga zvabi iz tajnostnih globin življenja. Nezavestno, po večnih naravnih zakonih, začne rasti, kakor seme v rodovitni grudi. Dve različni stanici se strneta, in že je pot v življenje zarisana v neskončne daljave, v neštete rodove. Veličasten je pogled v misterij narave! V mičkenih stanicah dveh spolno različnih bitij, ki sledita divjemu ključu prirodne sile, se nahaja cel človek s svojim telesnim in duševnim ustrojem. Skrite so lastnosti njegovih starišev in prednikov za več rodov nazaj, ohranjeno je morda strašno prokletstvo greha, določena je v glavnih obrisih usoda in dolgotrajno življenje. Človeški um je kakor drobna večča razsvetlila ta praso mrak življenja iz katerega teko neskončni curki radosti in božesti. In slepo kakor muha okoli luči poletava um sodobnega človeka okoli pravira vsega živga. Medtem pa narava kliče in vabi, pošilja na svet milijarde bitij in jih milijarde potepta, ko so milijoni od njih izvršili poslanstvo: razmnožili svojo vrsto z isto slepoto kot so bili sami poslani v življenje. To je splošen

zakon večnega nastajanja in propadanja, rojstva in smrti, zakon, ki velja za drobno poljsko cvetko, za razumnega človeka in za ogromne svetove v vesmiru.

Ono tedaj kliče in vabi v slehernem človeku in ta tajstveni ključ je pravzaprav osnovni ton neskončnih ljubezenskih melodij. Tudi on in ona v najnovejši Schönherrijevi drami slišita ključ, slišita ga v lastni krvi. Najbolj ga sliši ona, ženska s pristno materinsko naravo. Ukaz: roditi, dati življenje in živeti dalje, kakor žive cvetice na livadi, je tako močan in vseobjemajoč, da se v njem izgubi za hip vse drugo, tudi razum. — On je človek — mož, ki je premagal naravo. S svojim ostrim razumom je proniknil v njene skrivnosti in spoznal to, kar je bilo milijardam ljudem neznano. On je postavil nasproti slepi prirodni sili — človeški razumu, ideji, logiko. Iz tega je nastal tragičen konflikt, ki ga je duhoviti Schönherri predočil v jako zanimivi obliki.

Drama »Ono« je v primeri z že znanimi Schönherrijevimi ljudskimi igrami medicinska drama. Medicinska zaradi tega, ker je njen glavni junak zdravnik in ker je vodilni motiv znanstveno vprašanje sodobne medicine: dedičnost bolezni, zlasti tuberkuloze. Tuberkulozni stariši rode otroke, v katerih je življen-

ska moč oslabiljena in ki prinese na svet dispozicijo za tuberkulozo. Vprašanje je, ali sme bolan in dedično obremenjen človek slediti ključu narave in dati življenje otrokom, ki potem trpe in hirajo, poginjajo v zgodnji mladosti ali pa se vlačijo kakor sence skozi življenje. In če so taki otroci že spočeti, ali ni boljše, da se jim prestriže nit življenja? Pravico živeti in dajati novo življenje imajo zgolj zdravi in močni ljudje.

Zdravnik v Schönherrijevi dram »Ono« pripravlja znanstveno delo, s katerim hoče dokazati dedičnost tuberkuloze. Nenadoma pa opazi na samem sebi znamenja podedovane bolezni, pa se s stališča razuma, s stališča znanstvene razsodnosti odpove pravicam zakonskega življenja, ker je prepričan, da bi njegov otrok bil obremenjen s tuberkulozo. Ko se pa nekoč vendarle uda ženi in vabam in postane oče, izrabji ženo omedlevico za narkozo in ji v tem stanju operativno odvzame plod. Iz tega nastane tragičen konflikt, ki konča s smrtjo zdravnika — teoretika. Nad teorijami zmaga življenje, nad razumom prirodna strast, nad znanostjo instiktivno materinstvo. Schönherri je v tej svoji dram, ki se začneja nad mikroskopskim, v katerem se prikazujejo paličasti tuberkoli, ponazoril konflikt med znanostjo in realnim življenjem, obenem pa

tudi večni konflikt med moškim in žensko, ki je toliko zanimal n. pr. Ibsena in Strindberga. Mož stoji na stališču, da odločaj v življenju razum, hladni, neosebni razum, podprt s krepko logiko; žena pa sledi nagonom narave in zastopa pravico življenja, ki ga človek ne sme uničevati.

Motiv te drame je zelo zanimiv in časoven, saj je ravno po svetovni vojni vprašanje zdravega potomstva eno izmed prvih vprašanj socialne medicine.

Dr. Škapin izvaja v »Jutru« z dne 1. tm. m. dr. tudi sledečo oceno igre: V soboto smo videli na odru umetnost. Zdelo se mi je v prvem in drugem činu da gledališče moli. Motiti se nismo drznili drug drugega v molitvi. Zato ni bilo po prvem in drugem činu aplavza. Zato pa smo se po tretjem činu zahvalili njemu in njej v tem obilnejši meri. Ne morem reči kdaj da sem bolj užival: ali tam, kjer spravi dejanje njega in njo do ekstaze, ali tam, kjer je vladala na odru tišina in molk, kričala pa življenje in duša. Psihologična dinamika je bila povsod in vedno silna. Pogrešal nisem na odru ne statistov, ne dekoracij. Bal sem se, da bi v četrtem dejanju, ko vpraša on, če ni prišel še nikdo iz tiskarne in ko nato zavzoni zvonček, da bi kdo ne vstopil.

da naj se republikaštvo ne povderja, temveč naj se vzame kot glavna programatična točka federalizem. Klerikalci so stavili tudi predlog, da se Radič odreče politične konkurence v slovenskih volilnih okrožjih, da bi drugače postal pri prihodnjih volitvah položaj za SLS stabiljši.

Radikalci in tajna pogajanja. V političnih krogih se govori, da je vladar nezadovoljen s tajnimi pogajanja, ki jih je baje pričela vlada z Radičem. Zato je bil Pašič pozvan v avdienco h kralju. Opozarja se posebno na okolnost, da Pašič ni samo z volitvami, ampak tudi s pogajanja povzdignil Radiča, ki govori o simpatičnem Aleksandru, medtem ko je istočasno poslal amerškemu predsedniku Hardingu brzojavko, v kateri mu naznanja, da je dobil 70 poslancev za republiko. »Tribuna« izjavlja, da je Radič govoril neresnico, ko je trdil, da pričakuje po 25. marcu prihod radikalnega pooblaščenca ministra Ljube Lovanoviča v Zagreb radi pogajanj.

Iz seje ministrskega sveta dne 24. III. Ministrski svet je na svoji seji dne 24. III. sprejel sklepe ekonomsko - finančnega komiteja. Dr. Ninčič je poročal o svojem potovanju in o razgovoru z dr. Rybafom ter o avdienci pri kralju. »Jutrov« dopisnik doznava, da se je Pašič preko neuradnih oseb, kljub demenčijem pogajal z Radičem. Ljuba Jovanovič je obvestil vlado, da ga je posejli glavni urednik »Slovenca« dr. Smodej. Sklenlo se je poslati ministra Omeroviča v posebni akciji v Zagreb.

Razgovori na vse strani. Od zadnjih pogajanj v Sarajevu se radikalci niso več pogajali z muslimani. Pašičeva vlada hoče stopiti v stik z zastopniki drugih strank. Dr. Spaho čaka na rezultate Radičevega zborovanja v Zagrebu. Urednik »Slovenca« dr. Smodej je prispel v Beograd, da se razgovarja v imenu slovenskih klerikalcev po razgovorih, ki jih je imel v Zagrebu z Radičem s predstavnik ostalih političnih strank. Konferiral je z Davidovičem in Pribičevićem ter se sestane tudi s Pašičem. Pašič je dal ministru Omeroviču navodila, da se razgovarja z Radičem.

Dr. Ninčič obiskal Sušak. Dne 23. III. se je pripeljal na Sušak znanil minister dr. Ninčič, ki je obšel z našo partitno komisijo Brajdico in z motornim čolnom baroško luko, nakar se je vrnil v hotel, kjer se je vršila konferenca z našimi delegati in eksperti. Nasvetovalni odbor mesta Sušaka je sklenil na svoji seji, odposlati k dr. Ninčiču deputacijo, da mu razjasni položaj Sušaka in njegove interese v vprašanju konzorcija. Deputacija, v kateri so bili izbrani strokovnjaki je šla k Ninčiču, ki jo je takoj sprejel. Vladni komisar Hoholac je pozdravil ministra, nakar je dr. Červar razložil interese Sušaka in vzroke, zakaj je Sušak proti vsakemu konzorciju ter navedel podatke, da zmaga baroška luka naš izvoz kakor uvoz. Tudi iz vojaških ozirov je konzorcij nemogoč. Italijanski predlog posega v sodno suverenost naše države. Dr. Červar je končno prosil ministra, naj vztraja na dosedanjem potu. Dr. Ninčič je odgovoril, da so mu znane vse podrobnosti in da bo zastopal koristi države in Sušaka.

Dejanje in Idejo sta zilla on in ona v krepko enoto in harmonijo in nam podala eno krepko »Ono«, kakor si ga je zamislil Schönherr.

Karel Schönherr je danes dopolnil 56. leto. Rojen je bil 24. febr. 1867 l. v tirolski vasi Axam, kot sin revnega vaškega učitelja. Po končanih gimnazijskih študijah je na dunajskem vsenčilšču dovršil medicino in postal zdravnik. Sedaj se več ne peča z zdravniško prakso, živi večinoma na Dunaju ali na svojih tirolskih posestvih.

Prvo svojo knjigo je izdal šele v svojem 28. letu. Pisal je v prozi. Ko mu je bilo 33 let, je nastopil s prvo enodejanko »Die Bildschnitzer« (Rezbarji). Tej je sledila lepa vrsta uspešnih komedov iz tirolskega življenja, izmed katerih smo videli na našem odru »Zena vrag« in pred kratkim vprizorjeno »Otroško tragedijo«.

K. Schönherrja opisujejo kot mračnega in resigniraneega človeka. Pozna življenje, ima izkušnje in je proniknil do dna vse komedijanstvo človeške družbe. Zato tako ljubi ravno tragične momente, ki kažejo človeka posameznika v njegovi pravni in duševni višini.

Italijanski načrt nesporumljiv. Sejo, napovedano na 24. III. so pričakovali vsi z napetostjo, zlasti, ker so Italijani sporočili, da bodo predložili svoj izpremenjeni načrt. Na novem, izpremenjenem načrtu, se opazja, da so spreminjeni le neznatni stilistični detajli, dočim so ostali italijanski predlogi bistveno isti. Naša delegacija je zahtevala, da se klavati z vprašanjem organizacije luke razpravlja tudi vprašanje razmejitve in funkcij reške države. Italijanska delegacija je pristala na to, a izjavila, da ta vprašanja ne morejo biti rešena prej, dokler se ne doseže sporazum o pristaniškem konzorciju. Konferenca je sklenila zasedanje do po Veliki noči. V Opatiji sta ostala samo italijanski delegat Quartieri, od naše delegacije pa Dušan Geržević. Kakor kažejo dosedanja poročila so se predveikonočna pogajanja končala z negativnim rezultatom ter ni bilo rešena vprašanja razmejitve, prometa in pristaniškega konzorcija. Vsaka delegacija je pač zagovarjala svoje stališče.

Razpust francoskega parlamenta. Po poročilih »Humanité« namerava Poincaré razpisati nove volitve v parlament začetkom septembra, ker hoče dobiti nesocialistično zbornico ter vsled popolnega poloma s svojo porulirsko politiko.

Monarhistično - nacionalni komplot v Nemčiji. Na seji pruskega deželnega zbora 23. III. je odgovarjal notranji minister Severing na interpelacijo socialistične stranke radi novega monarhističnega komplota. Minister je govoril proti komunistom in njihovim političnim organizacijam. Razveseljivo je, da večina armade še ni bila zapletena v zaroto, vendar je slo mnogo častnikov na tajno zborovanje v Potsdam. Vojno ministrstvo jih bo strogo zasledovalo. Rossbach je izjavil na potsdamskem zborovanju, da bo vlada razpustila 31. marca vse samoobrambne organizacije, vsled česar mora priti do upora, ki naj bi ga podpirala nevtralnost armade. Višji državni pravdnik dr. Ebermayer je dal aretirati že 13 voditeljev nameravanega puča, ki so večina bivši častniki. Uporniki so hoteli s pomočjo francoskega denarja raztrgati nemško državno enoto in uvesti diktaturo.

Zavezniki in turške zahteve. Politično-pravna podkomisija je razpravljala 23. III. v političnih in teritorialnih klavzulah turških protipredlogov ter o vprašanjih, ki se tičejo narodnih manjšin, dalje o konvencijah, ki naj uredi fiskalne in juridične, odnošaje zavezniki državljanov napram turški vladi. Nadalje je razpravljala komisija o narodnomanišinskih šolah, cerkvi in karitativnih ustanovah v Turčiji. V ysem se je dosegel popoln sporazum. Trgovinsko-politična komisija pa je odklonila gospodarsko - politične zahteve Turčije. Juridično - politična komisija se je preverila, da je nemogoče sprejeti turške zahteve. Otok Castelloricec ostane Italiji.

Celiske novice.

SLOVENCİ CELJA IN OKOLICE pomnite, da je bilo pri skupščinskih volitvah dne 18. marca 1923 oddanih v mestu Celju za nemško listo 288 glasov. Slovenci pomnite, da so glasovali za nemško listo poleg maloštevilnih Nemcev vsi njihovi slovenski uslužbenci in vsi oni nemškutarji, ki ste jih Vi v svoji popustljivosti pridržali v službah in na mestih, na katera ne spadajo. Slovenci pomnite, da so Celjski Nemci in nemškutarji v svesti si moči svojega kapitala v sklenjenih vrstah do zadnjega moža izvršili Vam v zasmeh dne 18. marca dobro preračunjeno plebiscitno demonstracijo, s kolo so se zasluženo oddolžili za vso slovensko popustljivost in mlahnost. Slovenci, Slovenke, ako počete, da obstoja ta madež renegatsva kot spomin in preostanek časov naše avstrijske sužnjosti še nadalje v našo sramoto med nami, izvedite tudi Vi plebiscit narodne poštenosti in doslednosti, odgovorite vsi tako, kakor so to Nemci in nemškutarji 18. marca 1923. leta sklenjezo in glasno od Vas zahtevali. Slovenski odgovor je samo eden: Svoji k svojim! Pa brez vseh izgovorov in brez vsega popuščanja. Naš boj bo veljal odlej v prvi vrsti našemu slovenskemu polovičarstvu!

Sirša odborova seja krajevae organizacije JDS v sredo dne 28. marca 1923 ob 8. uri zvečer v radeči sobi Narodnega doma. Udeležba dolžnost.

Sodništveniki, ki niso bili vpisani v volilni imenik mesta Celje in okolice naj sporoče to nemudoma tajništvu JDS.

Vabilo. Danes, v ponedeljek, ob 8. uri zveč. ima veselilni odbor Podružnice Jugoslov. matice v Celju prvo zborovanje in sicer v ditalnici Narodnega doma. Nujno potrebno je, da takoj v početku razdelimo odbor v razne sekcije ter tako razdelimo komplicirano delo za veliko prireditelj, ki bo v početku letošnjega junija, zato pa prav lepo prosimo, da se tega važnega zborovanja blagovoje prav gotovo udeležijo vse povabljene častite dame in gospodje.

Mesino gledališče v Celju. V torek dne 27. III. se vprizori Schönherrjeva drama »Ono« z gostovanjem ge. Bukškove in ga. Bratine. Igra je v abouma in je mladini izpod 16 let vstop prepovedan. Cenj občinstvo se naproša naj ne prihaja prekasno v gledališče in s tem ne moti onih, ki so prišli pravočasno. Pavza za občinstvo je samo po 3. dejanju. Pri vseh drugih dejanjih se v znamenje konca dejanja samo zatemni oder.

Vom Abgeordneten Franz Schauer der deutsch - wirtschaftlichen Partei (Wahlkreis Steiermark) im Parlamente des Königreiches der Serben, Kroaten und Slovenen. Beograd, Marburg, Cilli. S tem poslovnim papirjem opremljen stopa v javnost novoizvoljeni nemški g. poslanec. Bojimo se, da ga ne bodo razumeli tisti njegovi »nemški« volilci, koje je s slovenskimi volilnimi oklici pridobil za svojo škrinjico. V ostalem nas pa spominja to na mlado dekle, ki si je kupila že februarja meseca nov siamnik, pa ni mogla dočakati poplega solca in si ga je dala na glavo, da bi jo svet videl in občudoval. Mi, ki imamo preko Pašiča najboljšo zveze s sv. Petrom bomo skušali tega svetnika preprosil, da nam prav kmalu pošlje občuten mraz, ki bo prisilil g. Schauerja, da si dene na glavo svojo pristno kočevsko povhovo ter jo potegne čez oči, da ne bo videl na lastne oči, kako hitro mine slava in sreča im Wahlkreise Steiermark mit dem Sitze in Beograd, Marburg und Cilli.

Seja celjskega mestnega šolskega sveta. Pod predsedstvom župana g. dr. Hrašoveca se je vršila v petek, dne 23. III. po daljšem presledku seja mestnega šolskega sveta, v kateri so se obravnavale te tekoče zadeve, zapisnik zadnje seje se je odobril, razni odloki in dopisi so se vzeli po kratki debati na znanje. Glede vžoljanje okoliških otrok v mestno osnovno šolo je stavil g. Leskovšek predlog, naj se odslej sprejemajo v te šole le mestni otroci, da bo okoliška občina s tem prisiljena si postaviti novo šolsko postopje. Ker so se pa izrekli ostali člani mestnega šolskega sveta zato, da se naj to načelo sicer varuje, a da se je treba ozirati na one starše, ki stanujejo v okolici, so pa zaposleni v mestu, so pooblaščenca šolska vodstva, da lahko spremljajo po dosedanjem običaju tudi otroke iz okoliške občine. Poročila okr. šolskega nadzornika g. Černeja o nadzorovanju mestnih osnovnih šol se vzame z zadovoljstvom na znanje. Pri tej priliki se konstatira veliko pomanjkanje učil na dekliški osnovni šoli. Poroča nato nadzornik za meščanske šole g. Pink. Telovadnica meščanske šole se odslej ne sme več uporabljati od telovadnih društev, ker je preveč zasedena od šolske mladine in ker je telovadno orodje že v slabem stanju. Pač pa se dovoli šolskim sestram, proti primerni odškodnini, da uporabljajo telovadnico ob popoldanskih urah. Službeni red za obe slugi se odobri. Treba bo preskrbeti enemu slugi stanovanje v meščanski šoli. Ker rabi nadalje vodstvo za nove vsperednice novih prostorov, se izvoli posebna komisija, ki bo na licu mesta ugotovila, kako se naj adaptacije izvrše; predlog se predloži nato občinskemu svetu. Sklene se naprositi občinski svet za dovoljenje, da razpolaga odslej z dotacijami mestnih šol mestni šolski svet, ki bo tudi vodstvom teh šol dajati primeren znesek za tekoče potrebščine na razpolago. Po rešitvi nekaterih personalnih zahtev zaključil predsednik ob 19. uri sejo.

Občni zbor kolektivne zadruge. Kolektivna zadruga je imela v nedeljo 25. III. svoj občni zbor. Udeležba je bila polvoljna, od sto povabljenih se je udeležilo zborovanja 46 članov. V zadrugi je zastopanih 30 obrtni. Na zborovanju se je razpravljalo o vajeniških zadevah. V splošnem se je zahtevalo mojstrski izpit, prepoved hišne industrije in razne druge zadeve. Zelo živahna debata se je razvila o hišni industriji, ker oškoduje ista

zelo občutljivo male obrtnike, zlasti pretarje in sedlarje. Pojasnila je dajati delo, ma g. predsednik Pr. Strupi, deloma g. obrtni komisar Založnik. Zadnji je posebno povdaril, da se osnaje nov obrtni red in da s tem mogoče željam obrtnikov ustreci.

Zborovanje krojaških mojstrov. Istočasno, kakor se je vršil občni zbor kolektivne zadruge, so imeli v zadrugi pisarni krojaški mojstri mest Celje, Maribor in Ljubljana razpravljanje o mezdinem gibanju pomočnikov, ki zahtevajo zvišanje plač od 50 — 75%, pri katerem pogajanju ni prišlo do nobenih pozitivnih zaključkov.

Zajčerejsko društvo za Slovenijo je imelo svoje zborovanje v nedeljo 25. III. Cilj društva je širiti med ljudstvom rejo domačih zajcev. Iz razstavljenih predmetov je bilo videti za kaj se vse lahko porabi začja koža. Bili so razstavljeni ovratniki, klobuki, kape, mufl, denarnice, različne torbice, pletene stvari iz zajčje dlake.

Cvetna nedelja je vsakemu nekaka oznanjevalka praznika vstajenja Velike Noči. Letošnja cvetna nedelja nas je obdaruja s krasnim dnem. Sonce še ni letos tako prijetno grelo in nebo še ni bilo tako čisto. Občutili smo kakor bi se prebudili iz zimskega spanja in stopili v zeleno pomlad. Da, dan zelenja je cvetna nedelja, saj smo opazili nebroj butaric z bršljanovimi grmici, ki jih je nosila mladina v cerkev k blagoslovitvi, okrašene so bile z raznobarnimi trakovi, kateri so našemu preprostem narodu tako pri srcu. In popoldne? Kdo naj ostane med mestnim zidovjem, ko vabi toplo sonce, oživljajoča se narava, petje ptičkov, meščana na deželo, da se navžije zdravega pomladanskega zraka in se okrepčan vrača zvečer domov. Pa so tudi storili tako Celjani in šli kar trumoma na različne strani. Starši so se veselili nove pomladi, otroci so veselo skakali in vriskali ter trgali prve oznanjevalke pomladi.

Arrestacija. Dne 17. III. so bili aretirani od orožništva v Gaberju Leopoldina Robič, Frida Cerkovnik, Franc Kobula in Franc Esih radi vlačugarstva. Robič in Cerkovnik sta se vkljub temu, da sta spolno bolani bavile s tajno prostitucijo. Kobula je kot veliki delamržež živel od dohodkov Cerkovnikove. Esih je bil pa takrat kot gost pri omenjenih ženskah, Ivan Robič iz Sp. Hudinje je bil radi prestopka proti javni morali, ker je dopustil, da se je v njegovem stanovanju vršila javna prostitucija proti plačilu in vlekel od tega dobiček, naznanjen.

Kino Gaberje. Ponedeljek 26., torek 27. in sreda 28. marca »Sergije Panjan«, drama v 6. dej.

Turistika in šport.

Sportni klub Celje — Atletiki Celje 3:3 (0:2) Nedeljska nogometna tekma, ki je imela namen izbrati igrake za reprezentančno tekmo proti Mariboru, je končala neodločeno. Obem moštvom se pač pozna, da jim še tiči dolga zima v nogah, vendar pa je bila tekma do konca zanimiva in napeta. V začetku so Atletiki v premoči ter dosežajo v kratkem času dva gola. Vendar pa se SK Celje kmalu znajde, igra postane odprta, napadi se menjujejo. Počas 2:0 za Atletike. Po odmoru si obe moštvi še vedno držite ravnotežje, SK Celje zabije svoj prvi gol. Atletiki svoj tretji, SK Celje prihaja vedno bolj firmo, zabije v kratkih presledkih še dva gola ter s tem izenači. Zadnjih 15 minut pripada izključno SK Celje, ki stalno oblega nasprotna vrata, vendar pa se mu ne posreči več doseči odločilnega gola. Koti 4:4. Sodnik g. Ochs dober. — Tekma je pokazala, da imamo v Celju dovolj dobrega materiala. Če odbor za sestavo reprezentančnega moštva pri izbiri igralcev ne bo sled, potem lahko stavimo za tekmo z reprezentanco Maribora povišino prognozo.

Turneja Gradjanskega v Španiji. Pred kratkem so naši listi poročali, da je podlegel zagrebški klub Gradjanski moštvu F. C. Bilbao s 3:0. To zmago je odločil pristranski sodnik z nepravilno diktriranimi enajstmetrovkami. Pri revanšni tekmi, ki je bila igrana 23. III. na zahtevo Gradjanskega, je zagrebško moštvo premagalo Špance z rezultatom 2:1. Poraz Špancev bi bil še občutnejši, ako bi bil tudi drug sodnik na svojem mestu, vsekakor pa je bil boljši od prvega.

Zunanje tekme. V dunajskem prvenstvu je nepričakovano zmaga! Simme-

ring nad WAT z rezultatom 3:1. S tem je v prvenstveni tabeli preskočil Florisbori in WAC. Mednarodna tekma Anglija - Belgija je končala z rezultatom 5:1 (2:1). Značilno je, da je bil v angležtem moštvu eden edini unater.

Narodno zdravje.

Dr. Hebernik:

EPIDEMIOLOGIJA.

kratka razprava o pobujanju kužnih bolezni ob priliki otvoritve bakteriološke stanice v Celju.

Velikanski napredek tehnike v zadnjem stoletju pripomogel je tudi medicini do velikih uspehov. Tehnika nam je ustvarila moderne mikroskope, s pomočjo katerih sedaj zasledujemo tajništva mikroorganizmov. Prvi, ki je strogo znanstveno nam pokazal živo naravo mikroorganizmov, je bil slavni francoski učenjak Louis Pasteur. Iz njegovih proučevanj mikroorganizmov je nastala nova veda — veda o mikrobih ali bakteriologija. Po njegovih metodah proučevanja smo spoznali, da je en del mikroorganizmov človeštvu koristen, drugi pa sovražni, ker povzročajo kužne bolezni.

Od te dobe naprej nam kužne bolezni niso več od čarovnikov načarane, niso nam več šiba božja, ki je zahtevala na tisoče in tisoče človeških žrtev, tudi ne posledica izpuhtevanja močvirijev in smrdljivih plinov, ali pa povzročene po konstelaciji zvezd in planetov, kakor je učila srednjeveška medicina, ampak po zaslugi različnih učenjakov poznamo sedaj povzročitelje večjega dela kužnih bolezni v obliki mikroorganizmov. Poznamo pa tudi njih lastnosti in razširjanje in z uspešnim orožjem smo tem sovražnikom človeštva napovedali boj.

Veda pa, ki nam daje natančne narčte, zgrajene na široki podlagi bakteriologije in serologije, splošne in socialne higijene, za boj proti mikroorganizmom, je Epidemiologija.

Glavni postulat epidemiologije je, da uničujemo povzročitelje kužnih bolezni povsod tam, kjer so za nas dosegljivi in z vsemi razpoložljivimi sredstvi zabranimo, da ne prehajajo od okuženega na neokuženega zdravega človeka. Dosegljive pa so nam kužne kali v trenažju, ko zapuščajo okuženi organizem, to je v izločkih okuženega, ki so pljunke, sline, kožne luskinje, blato in seč.

S primernim ravnanjem z omenjenimi izločki uničimo vse kužne kali, v nasprotnem slučaju pa pridejo na prosto, v čestni jarek ali gnojišče, kjer jih ni več mogoče zasledovati. V splošnem se kužne kali izven organizma ne razmnožujejo in celo za nekoliko časa poginejo, vendar pa ohranijo za ta čas moč kašitve. To zadostuje, da pridejo s posušenimi in razdrobljenimi izločki v zrak, po pralni vodi okuženega telesnega in gostelnege perila in v studenec ali potok, po zamazani nečisti roki na jedila, na zadnje, da se prenesejo od zamazanih tal in okuženih stvari na roke in od tod v usta neokuženih oseb.

Torej okuženi človek je izvor vseh nevarnosti in zahteva vso našo pozornost v boju proti kužnim boleznim. Izrecno povdarjam »okuženi človek« ne pa »bolan človek«. Pojma namreč si nista enaka, ker je en del okuženih zbolil ali je še bolan. Vsi okuženi pa, vse eno, če so, ali da so bili bolani, se morajo smatrati za izvor infekcije in treba njih okoliš obvarovati pred njimi. To razliko med okuženimi in bolnimi je treba napraviti, ker danes vemo, da ne zbolijo vsi ljudje, ki so faktično okuženi, ampak da ostane en del vsled dobre telesne konstitucije popolnoma zdrav. Ti ljudje vsebujejo v svojih izločkih več ali manj dolgo kužne kali in so na ta način zdravi nositelji povzročiteljev kužnih bolezni.

Drugi del okuženih zbolil, a vendar je bolezen tako lahka in se od navadne slike dolične bolezni toliko razlikuje, da celo dobri zdravniki brez bakteriološke preiskave ne morejo staviti sigurne diagnoze.

Končno pa izločevanje kužnih kali ne preneha takoj z ozdravljenjem, ampak dostikrat izločuje klinično ozdravljeni, v zopetni posesti popolnega zdravja, velikanske množine kužnih kali. Nekateri izmed teh rekonvalescentov več tednov, mesecev ali celo let ter postanejo takozvani trajni izločevalci kužnih kali, brez najmanjšega motenja lastnega zdravja.

Samo ob sebi je umevno, da so taki inficirani — to so rekonvalescenti, zdra-

vi nositelji kužnih kali, lahko in atipično bolni in trajni izločevalci kužnih kali za njih okoliš večje nevarnosti kot težko bolni, katerih bolezen že sama na sebi navaja k previdnosti. Ker na ta način okuženih ničesar ne ovira v njih kretanju, je umevno, da ravno ti lahko prenašajo kužne kali v daljavo, ter povzročajo nove epidemije v prej neokuženih krajih. Trajni izločevalci so torej, ki bolezenske kali v kugeprostem času vzdržujejo v svojem telesu. To velja posebno za legar, grižo, davico, otipelost, tihnika in kolero. Naloga epidemiologije pri teh boleznih je jasna. Treba poiskati trajne izločevalce in jih z vsemi sedaj znanimi sredstvi razkužiti.

Pri velikem delu kužnih bolezni se prenašajo kali neposredno od okuženega na zdravega. Da se pri kašljanju in kihanju prenaša davica, škriatica, ospice, letika in druge bolezni, nas učijo opazovanje vsakdanjega življenja. Najmanjše, za oko že nevidne kapljice sline, ki se razpršijo pri kašljanju in kihanju v zrak, ki pa vendar vsebujejo nebroj kužnih kali, posredujejo okuženje. Ravnotako zadostuje pri kužnih boleznih črevesa, neopazno ponesnaženje roke za prehod kali z roke v usta in prebavila.

Dostikrat se pa prenašajo kužne bolezni posredno. Na obleki in perilu okuženega se vzdržujejo kužne kali dalje časa pri življenju. Zdravi, ki se omenjenih stvari dotikajo ali jih porabljajo, se lahko okužijo. Po nečistih navadah: pljuvanju na tla, opravljanju potrebe na potu, pranju perila pri studencih, izlivanju pomivalne in pralne vode na cesto, pridejo kužne kali neposredno na pota ter okužijo igrajoče otroke pa tudi doraste. Pralna voda, ki pride v poškodovan ali nepravilno zidan studenec ali vodovod okuži pitno vodo ter povzroča epidemije radi pitne vode. Tako okužena voda, razbljena n. pr. za pomivanje vrčev za mleko povzroča epidemije po mleku ravnotako kot ponesnažena roka molzca, ki je slučajno trajni izločevalci kužnih kali. Tudi po drugih živilih, kakor so n. pr. krompirjeva salata, klobase, žemlje, se lahko prenašajo kali bolezni, če jih prodajajo slučajno okuženi.

Ni mogoče, naštevati vse možnosti prenosa kužnih kali od inficiranega na zdravega človeka. Vsakdo, ki pazljivo opazuje navade ljudstva, dejanje in nehanje otrok in ki ima upogled v dostikrat nehigienične razmere mest in vasi, bo lahko spoznal raznovrstnost možnosti okuženja. Naloga epidemiologije je podvik ljudstva v splošni higijeni življenja, pa ne samo od strani zdravnikov ampak tudi od strani uradov, šol, vojašnic, društev itd.

(Konec prihodnjic.)

Fedor Mikič.

ZADNJE POROTNE OBRAVNAVE IN ALKOHOLIZEM.

Če čitamo statistike z ozirom upliva alkoholizma na število zločinov, nas to čitanje prav malo obvlada ter nam je grozota dejanj zelo nejasna. Zato sem se odločil podati kratek pregled še svežih slučajev.

Lani ni bilo potrebno držati porotnih obravnjav. Ali je temu vsaj deloma pripomogla antialkoholna propaganda abstinentov, šole ter oblasti, posebno sanitetnih oblasti — o tem si še ne upam izreči definitivno mnenje. Fakt je, da je bilo letos 11 porotnih obravnjav, od katerih jih je treba 5 jasno pripisati bogu »Alkoholu«.

Zaradi večjega pregleda hočem po vrsti navesti že znane slučaje: 1. Karol Bevc v Virštanju, 2. I. Suhodolčan, rudar in Lapornik iz Paneč, 3. A. Zorčič iz Vitevasi (r. v Bojanovem), 4. I. Pillin iz Dramelj, 5. I. Vizjak iz teharske okolice, 6. V. Hercl iz Marče vasi (v konzumu!), 7. M. Petan iz Petancev, 8. Fr. Strgar iz brežiške okolice, 9. Fr. Drobnik iz Lahonc, 10. M. Leskovar iz Nove Cerkve oz. Slovenjgradca, 11. M. Dolganoč iz Dramelj.

Zločince pod 3, 4, 6, 7, 8, sem štel pod alkoholne. Ti bi morali po Robidovi razlagi (»psihične motnje na alkoholni podlagi«) biti kaznovani zaradi pitja alkoholnih pijač ter bi se jih kot take moralo spraviti v lečilišča za alkoholike, v kolikor bi se na njih ne odnosila uporaba »Pollard-sistema«. Pokazati hočem, da so i nekateri drugi zločinci povzročeni po alkoholizmu in to vsled »hronične« (redne) uporabe alkohola. Ti dokazi bodo bolj splošne narave, ki bodo i zamarsikaterega čitalca verjetni. Med zločince storjene pod uplivom hroničnega alkoholizma bi prištel jaz prvi

slučaj, a na vsak način drugi slučaj. Znano je namreč, da rudarji na žalost ne spadajo med najtreznejše delavske sloje. Navajati vzroke temu dejstvu v današnjem materijalističnem času, ne prinaša osebnih, a še manj stvarnih prijeteljev — zato jih na tem mestu izpuščam. — Peti slučaj po poročilu »N. D.« ne morem klasificirati kot alkoholni slučaj. Isto vella o devetem slučaju. Deseti slučaj pustim namenoma neklasificiran, zato pa bom več govoril o zadnjem slučaju. Za zadnji slučaj je karakteristično, da je Dolganoč iz Dramelj, ki je znan kot zelo zapit kraj. Zdi se mi, da je Dolganoč rojen tat, kateremu bo najbrže podlaga alkoholizem starišev, alkoholizem okolice in s tem alkoholizem tatu samega — s tem dispozicija za tatvino.

Od vseh 12 porotnih žrtev je 42% evidentnih žrtev alkoholovih, po točnejšem preišljevanju celo 75% (morda se več!). Alkohol je osrečil razven 9 porotniških žrtev še 7 mrtvih, 2 ranjena in še gotove svote pokradenega blaga. Od porotniških žrtev alkoholnega značaja sta dva oproščena, 3 na smrt obsojeni, a ostali morajo odsediti 17 let in 5 mesecev — napram 19% letom. ostalih kaznjencev, ki jih po poročilu v »N. D.« nismo mogli klasificirati kot alkoholne. četudi bi se morda po točnejšem zasledovanju dalo celo slednje pokazati v pravi luči. Skupna alkoholna bilanca: 10 mrtvih, 2 ranjena ter 17.42 neplodnih let; k temu pridejo še mnogobrojni ostali sodnijski, sanitetski in drugi stroški (n. pr. izguba časa porotnikov itd.).

Bog »Alkohola« se smeji: »Tako, tako, moji sužnji.«

Iz gornjega sledi: 1. Naš narod mora začeti z brezalkoholno produkcijo vina. 2. Iz konzumov, kakor tudi iz ostalih trgovin treba odpraviti prodajo alkoholnih pijač. 3. treba je upoštevati Robidove zahteve. 4. treba je uvesti Pollard - sistem. 5. sodstvo mora energično stopiti v antialkoholno delo.

Z odpravo alkoholizma bomo ozdravili naš narod politično, predvsem pa moralno in gospodarsko!

Dnevna kronika.

Diplomirani pravniki. Na beograjski univerzi je bilo ta mesec diplomiranih 106 pravnikov.

Akademski klub montanistov v Ljubljani. Na rednem občnem zboru akademskega kluba montanistov v Ljubljani se je konstituiral sledeči odbor: predsednik Vukanovič Branko mont., tajnik I. Vratarič Vladimir mont., tajnik II. Sieber Andjelko mont., blagajnik Radivojevič Borislav mont., gospodar Goddec Božo mont., odbornik Makotar Josip mont., preglednika: Vončina Viktor mont., Čulafič Milan mont., častni sod: Sačiragi Ibrahim mont., Vragolov Niko mont., Teply Erwin mont.

Razpust osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Izpostava I. in II. v Ljubljani (preje začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani in sklepa ravnateljstva Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu z dne 23. II. 1923. ste bili gornji inštituciji, ki sta od 1. 1919 naprej izvrševali nezgodno zavarovanje delavcev (železničarsko in rudarjev) v Sloveniji in Dalmaciji z dnem 18. marca 1923. razrešeni svojih dolžnosti in je njih sedanjí (likvidacijski) delokrog prešel v pristojnost Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Radi tega je vse dopise in pošiljatve, ki bi se imele naslovljati bodisi na bivšo Začasno delavsko zavarovalnico zoper nezgode v Ljubljani, ki je od 1. VII. 1922 nosila naziv »Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu Izpostava I. v Ljubljani«, bodisi na bivšo železničarsko zavarovalnico zoper nezgode v Ljubljani, ki je od 1. VII. 1922 nosila naziv »Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Izpostava II. v Ljubljani« od sedaj naprej pošiljati na naslov: Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Preradovičeva ul. br. 44/I. O tem se obveščajo vsi delodajalci in delojemalci, ki so bili dosedaj člani imenovanih zavodov.

Samomor. Sedemdesetletni starci Tadija Turkovič je skočil v Beogradu v Savo. Ribiči so ga potegnili iz vode. Mož je izjavil, da si je hotel vsled bede končati življenje.

Volilnih kroglic je zmanjkalo. V kosmajskem srezu, občina Pitomača, so prišli volilci, da glasujejo, pa mesto da bi

vrgli kroglice v škrinjice, so jih obdržali. Predsednik komisije se ni velike brigal, kako spuščajo volilci kroglice, pri štetju se je pričignalo, da manjka 220 kroglic. Volitve v tej občini se morajo zopet ponoviti.

Velika steparija. V neko gostilno v Barkovlah je prišel bomo oblečen človek, naročil četrta vina, in razodel krčmarju, da je našel na Krasu v jami zaklad in da išče zanj kupca, ker potrebuje denarja, da nasiti svoje otroke. Vzel je iz žepa 10 kronski zlat in srebrn godinar. Povedal je nadalje, da ima še 500 komadov zlatov in 800 goldinarjev ter je zahteval za vsak zlat 60 lir za goldinarje pa po 2 lir. Krčmar ga je pozorno poslušal in nazadnje sta se zmenila za 30.000 lir. Tuje je odšel in obljubil, da prinese zaklad na določen dan. Tuje je reš prišel se z enim tovarišem, ki je nesil veliko sivo torbo, v kateri naj bi se nahajal zaklad. Krčmar je rekel naj pokaže zaklad, tuje je segel v torbo in prinesel ven dva zlata. Krčmar je bil zadovoljen in je naštel dogovorjeno svoto. Tuje je spravil denar in odšel s tovarišem rekoč, da prinese še nekaj. Ker ga je dolgo ni bilo, je pogledal v torbo in videl mesto denarja polno bakrenih ploščic. Naznanil je zadevo policiji, kateri se pa ni posrečilo izslediti sleparjev.

Poskušen samomor. Nočni čuvaj na tržaškem vzorčnem sejmu je korakal rano zjutraj mimo neke barake ter slišal iz nje bolešno stokanje. Radoveden, kaj je temu vzrok, je prižgal svetilko, stopil v notranost barake in zapazil v kotu dve elegantno oblečeni gospodični, ki sta se zvijali na tleh v groznih bolečinah. V bližini je ležala steklenica z ostanki octove kisline. Mož je videl, da sta se gospodični zastrupili. Naznanil je dogodek bližnji rešilni postaji, ki je poslala zdravnika z avtomobilom. Zdravnik jima je izpral želodec. Izjavili sta, da sta hoteli umreti radi neznošnih družinskih razmer.

Grozen umor. V Grčvrhu je ustrelil Alojz Zarabec ženo svojega polbrata Ignacija Vodnika Marijo Vodnik v njenem stanovanju. Ko je prišel mož zvečer domov, je našel ženo v krvi ležati, mlesč, da se li je vlika kri. Poklicani sosedi so spoznali, da je bila ustreljena v glavo in prsa. Morilec, ki je po storjenem činu takoj izginil, je storil to dejanje iz sovraštva do Vodnikove. Kriva pa je tudi morilčeva mati, ki je ščuvala sina proti mladi gospodinj.

Dva tihotapca. Neki finančni stražnik je pred dnevi zapazil v tržaški prosti luki slabo oblečenega moža, ki je nosil na ramenih velik kovčeg. Na kovčegu so bili listki, ki so značili, da je blago zacarinjeno. Stražnik pa je iz radovednosti vseeno pogledal v kovčeg ter našel v njem kakih sedem kilogramov tobaka, katerega je zaplenil, moža pa aretiral. Na policiji je izpovedal, da se piše Karel Voll ter da je tobak nekega Renata Dal Negro, ki mu je naročil, naj nese tobak iz proste luke. Aretirali so tudi Negra in ga pridržali v zaporu.

Znižanje izvozne carine na pšenico. Na seji finančno - ekonomskega odbora ministrov se je sklenilo znižati carino za izvoz pšenice od Din 1.50 na 0.60 in tako omogočiti izvoz pšenice, ki se zadnji čas ni mogla izvažati vsled previsoke carine.

Požar na pošti. Na desnem križu rimske glavne pošte je uničil požar 23. tm. okoli 500 brzojavnih aparatov ter povzročil škode za več milijonov lir.

Smrtno ponesrečje. Hlapec Lorenc Molk je vozil hlode iz gozda nad Verdrom. Pred ovinkom nad Konjskim klancom je padel z voza na glavo, kar je povzročilo smrt.

Prinoroča se brivnica

M. Bukovčan, Celje, Kralja Petra c. 27, ima v zalogi britve, stroje za striči, brivsko milo prve vrste, briljantin za lase itd. 1

V najem se da popo'noma ograjen

vrt

koji je služil v zadnjem času kot skladišče, v Gaberju št. 21. Istotam se proda krompir za saditi.

Proda se posestvo

obstoječe iz velike zidane hiše, dva hleva, veliki kozolec in 20 oralov zemljišča (njive, travniki, gozd ter lep sadni vrt). Natančneje se izve pri Kovač, št. Lavrenc p. Štore. 1

Jules Lemaitre:

Kralji.

(Dalje.)

XII.

„Gospod ministar, otkriti vam hoćem svoje namene. Potrijujem napovedano manifestaciju. Ljudstvo naj slobodno izreče svoje želje, seveda pod pogojem, da ne nastane kakva vstaja.“

„Ako kričijo „živio splošna volilna pravica“, ali je tako vpitje nevarno?“ je vprašal Hellborn.

„Ne“, je odvrnil princ.

„Ali bo vaše kraljevo visočanstvo dovolilo manifestantom nositi po ulicah črno zastavo?“

„Ne tega ne morem dovoliti. Črna zastava bi kazala revolucionarni značaj manifestacije. Če bodo delavci pokazali črno zastavo, jo jim bodo policisti strgali. Glode drugega ponovim, popolna prostost. Mislim, da sva edina?“

Hellborn je zopet povzel z resnim glasom:

„Obžalujem, da moram priznati, da sem jaz manj vesel tega kakor vaše kraljevo visočanstvo. Zbranih bo deset do dvajset tisoč delavcev, ki se zavedajo svoje moči. Razburjenje bo veliko, zlasti ker je dobra polovica prebivalstva na njihovi strani. Vodila jih bo Avdocija Latanief, o kateri veste, kako obvlada množico. Ta ženska je nepoboljšljiva, ona je povzročiteljica revolucije. Slabo povračuje vašo dobrosrčnost.“

„Nisem pomislil Avdocije, da ni mi bila hvaležna.“

„Končno, da ni nikogar, ki bi jih ščuval, če se jim pusti svoboda, se bodo sami razvneli in vstaja se bo začela v tej razgreti množici.“

„Najboljše sredstvo povzročiti vstajo je, da se jim prepove manifestacija.“

„Najboljše sredstvo udniti vstajo je, se že preje zasigurati... Tako so storili vedno z nami.“

„Z vami?“

„Moj Bog, gospod, ker mi je že beseda ušla, ne bom prikriival, da sem se udeležil v mladosti na nekaterih vstajah. Kralj, vaš oče, nas je dal aretirati, še predno smo začeli. Tako je vedno značal.“

Toraj bi se moralo, kakor pravite?“

„Zabraniti manifestantom, da se združijo, ampak da gredo v posameznih manjših skupinah.“

„Ali mislite, da si bodo to dopustili?“

„Ne verjamem. Najbrže bo pri tem trpelo par glav.“

„Mogoče.“

„Gotovo, če hoćete. Drugače ih biste morali razbiti pozneje več.“

„Morda pa ne bo prišlo do tega. Ali mislite, da bi bilo boljše tako. Zakaj bi pa ne potekla manifestacija mirno? Većina teh ljudi ni hudobna. Če ih pustimo po svoje vpitje in kričati, jih bo to potolažilo ter ih odvrnilo od hudobij. Zakaj ne?“

„Zato ker je to nemogoće.“

„Zakaj?“

„Zato ker se kaj takega ni še nikoli zgodilo.“ (Dalje prih.)

Izdaja in tiska: Zvezna tiskarna v Celju. Odgovorni urednik: Lic. Edvard Štumlc.

Proda se posestvo

hiša z dvema stanovanjema, hlev ter 5 oralov zemljišča, ki je pripravno za vinograd. Izve se natančneje pri Valentinu Krajnc, Zbelovo pri Poljčanah. 1

Kupim zdrave, suhe

Ježice (knopre)

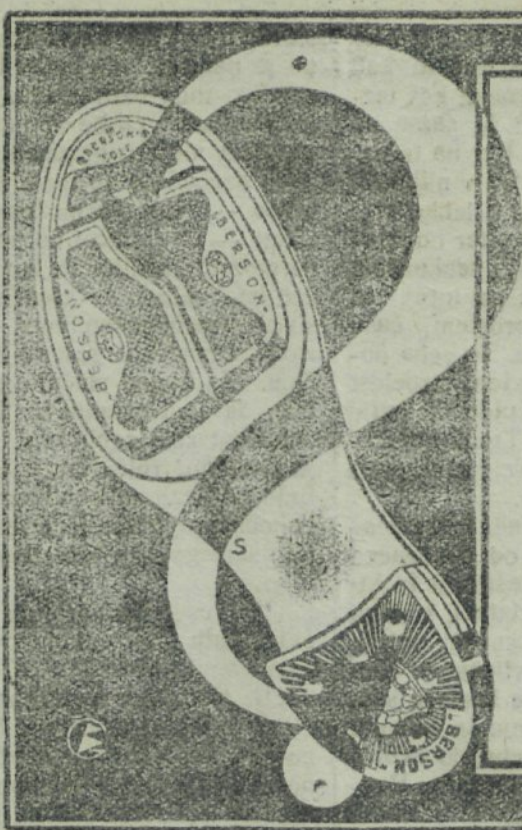
Ponudbe z vzorcem: V. Kunstl, Celje, Gregorčičeva ul. 3, pritičje levo. 2-2

Pritlična hiša,

v kateri se nahaja gostilna, v sredini mesta Celje, se ugodno proda. Pojasnila iz prijaznosti daje g. Stern, Gosp. ul. 26 ali med uradnimi urami v pisarni hotela Balkan. 3-3

Ugodna priložnost.

Posetnica z lepimi stanovanjem v Petrovčah pri Celju želi zamenjati za posestvo, oziroma hišo v Mariboru ali do 20 minut v bližini Maribora, trajno ali za določeni čas. Tudi doplačilo ni izključeno. Vsa tozadevna pojasnila daje gospa Ivana Egger v Petrovčah pri 3-2 Celju. 494

Nagradna tekma.

Kakore p ednosti daje noša „BERSON“ gumi napolnitkov in „BERSON“ gumi polplativ?

Velika obsejnost kamere uživa o naši gumi capetalki, kakor tudi gumi polplati dala nam je poved, da za našbo iše odgovore na gornje vprašanje raspisemo sledeće nagrade:

- 1. nagrada . . . . . 2000 Dinara
- 2. nagrada . . . . . 1000 Dinara
- 3. nagrada . . . . . 500 Dinara
- 30 nagrad . . . . . po 100 Dinara
- 50 nagrad . . . . . po 50 Dinara

Odgovori se z toćno oznako imena in toćne adrese pošiljajla nastavljejo do 15. aprila t. l. na naslov; **BERSON Kauću d. d. Zagreb**, Vilsonov trg 7.

Odgovore bude prosodil eden jury reklamnih strokovnjakov, a imena nagradjenih se bude naznaćla v dnevnikih.

BERSON Kauću d. d. Zagreb,
Vilsonov trg 7.

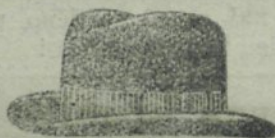
Seno in slama za klajo

je pripravljena pri naroćilu enega vagona takoj za odpošiljatev, ki se izvrši promptno od Železniške postaje in sicer: 15 vagonov zdravega, suhega, dobrega sena, 5 vagonov slame (mešane: ovsene, pšenićne in žitne), 3 vagona prešane slame (mešane: žitne in pšenićne). Vprašati pri Mavro Lõbl i sin, Čakovec, Medimurje. 3-3

Malo posestvo

obstojeće iz hiše ali vile in nekaj zemljišća, v okolici mesta Celje, se kupi. Štefan Maron, Glavni trg 2, Celje. 2-2

Klobuke

kakor tudi moško, žensko in otroćjo konfekćjo, razno perilo, pleteno in modno blago, kupite v velikanski izbiri in po najnižjih cenah samo v veletrgovini

R. Stermecki, Celje.

Ućenec

iz dobre hiše, s primerno šolsko izobrazbo, nad 15 let star in **prodajalka**

mešane stroke, s prakso pisarniķkih del se sprejmeta v trgovini z mešanim blagom Jos. Senica, Domžale. 2-2

Mlad, vešć fakturist

železne stroke, z dobrimi referencami, se iše za Zagreb. Ponudbe s plaćilnimi zahtevami pod šifro „Fakturist II-455/a“ na Interoklam d. d., Zagreb, Hlica br. 21.

SVARILLO!

Kot zastopnik tvrdke F. Turin & Comp., tovarna za perilno modrilo v Celju, dajem na znanje, da sme obvezno za tvrdko sprejemati denar in denarno vrednost ter izdajati pobolnice edinoie poslovodja gosp. **Jože Plavo**. Gosp. **F. Turin** ni poslovodja nima navedenih pravic in tvrdka plaćil v njegove roke ne prizna.

Celje, dne 16. marca 1923. 3-3

Dr. A. Božić,
odvetnik v Celju

Naznanjam cenj. občinstvu, da je pravkar prispećo

novu blago **moških, ženskih in otroķkih ćevljev** **Lasina izdelava vseh vrst ćevljev** po zmernih cenah. **ter solidno izvrševanje popravil.**

Poštna naroćila se toćno in hitro izvršujejo.

Trgovina s ćevlji

Štefan Strašćek, Celje
Kovaška ulica šteć. 3.

Jadranska banka Beograd

Del. glavnicu: Din 60,000,000—

Rezerva: Din 30,000,000—

- Podrućnice:**
- Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Hercegnovi, Jelsa, Jesenice, Korćula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Trzić, Zagreb, ...

Ameriķanski oddelek.

Naslov na brzozjave: Jadranska.

Afiliirani zavodi:

- JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
- FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City.
- BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.